

БІЗНЕС-ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ ЗАЙНЯТИХ У ЦУКРОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Косяк А. П., канд. екон. наук, доц., Рябих І. В., магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Розмір заробітної плати ТДВ «Новоіванівський цукровий завод» залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності товариства. Основними елементами механізму визначення індивідуальної заробітної плати є тарифні умови оплати праці, нормування праці та системи заробітної плати.

Оплата праці працівників, які знаходяться в трудових відносинах з товариством, регулюється шляхом розробки, затвердження і застосування внутрішніх нормативних документів, зокрема: Колективним договором; Регламентом з обліку оплати праці цукрового виробництва; штатним розписом; Положенням про оплату праці; Положенням про преміювання; Положенням про винагороду за підсумками роботи за рік; Положенням про охорону праці, Положенням про відрядження та іншими нормативними документами.

Відповідно до Господарського кодексу України гл. 7 ст. 65 управління підприємством здійснюється відповідно до його установчих документів на основі поєднання прав власника щодо господарського використання свого майна і участі в управлінні трудового колективу [1].

Згідно ст. 9 Закону України «Про колективні договори і угоди», визначено що Положення колективного договору поширюються на всіх працівників підприємств незалежно від того, чи є вони членами профспілки, і є обов'язковими як для роботодавця, так і для працівників підприємства. Положення генеральної, галузевої (міжгалузевої), територіальної угод діють безпосередньо і є обов'язковими для всіх суб'єктів, що перебувають у сфері дії сторін, які підписали угоду [2] та підкріплено ст. 18 КЗпП [3].

При цьому слід пам'ятати мету Регламенту з обліку оплати праці цукрового виробництва: уніфікація і стандартизація бізнес-процесу з обліку розрахунків по заробітній платі працівників зайнятих у цукровому виробництві.

У Положенні про оплату праці на основі законодавчих та інших нормативних актів, генеральної, галузевих і регіональних угод, колективних і трудових договорів визначаються: системи оплати праці (відрядна, почасова, акордна); форми організації та оплати праці (індивідуальна, колективна) на основі законодавчих та інших нормативних актів, генеральної та галузевої (регіональної) угод, колективних і трудових договорів; структура оплати праці (основна, додаткова заробітна плата, премії та заохочення) .

Учасники бізнес-процесу формування обліково-аналітичної інформації ФОП працівників товариства є: генеральний директор; головний інженер; головний механік; головний енергетик; начальник ТЕЦ; начальник цеху контрольно-вимірювальних приладів та автоматики; начальник відділу (сектору) організації праці та заробітної плати; начальники змін; завідувач майстерні;

майстри цехів; інженери з нормування праці; диспетчер; бухгалтер по оплаті праці.

Модель бізнес-процесу розрахунків з оплати праці на підприємстві ТДВ «Новоіванівський цукровий завод» наведено на рис. 1.

Далі розглянемо порядок ініціалізації бізнес-процесу описаного в Регламенті. Так, начальники змін, майстри цехів, зав. майстерні, інженери з нормування праці, диспетчер заповнюють:

– щоденно табель обліку використання робочого часу та подають бухгалтеру для нарахування заробітної плати два рази на звітний місяць;

– наряд на відрядну роботу (для бригади) ф. № 70 заповнюють на початку виконання роботи, закривається по закінченні роботи та здається бухгалтеру для нарахування зарплати;

– подорожній лист вантажного автомобіля ф. № 2-ТН, подорожній лист вантажного автомобіля ф. № 2-ТН, подорожній лист службового легкового автомобіля ф. № 3, дорожній лист тракториста форма № 68 щоденно подається бухгалтеру для нарахування зарплати два рази на звітний місяць.

Рис. 1 – Модель бізнес-процесу розрахунків з оплати праці

Бухгалтер по оплаті праці:

– два рази на звітний місяць нараховує заробітну плату (за відпрацьовані дні, години, за виконану роботу, щорічних відпусток, оплати лікарняних), розрахунок утримань із заробітної плати;

– два рази на звітний місяць складає заяву-розрахунок на виплату матеріального забезпечення для виплати лікарняних за рахунок ФСС до фонду

соціального страхування і відомість на виплату грошей для виплати заробітної плати та інших виплат;

– щомісячно, не пізніше ніж через 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного місяця заповнює та здає звіт про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування до органів Пенсійного фонду України;

– щоквартально складає та здає форму № 1ДФ Податковий розрахунок сум доходу нарахованого (сплаченого) і сум утриманого (сплаченого) податку;

– щоквартально не пізніше 20 числа наступного за звітним кварталом місяця подає звіт по коштах загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням ф. № Ф4-ФСС з ТВП;

– на день вимоги видає довідки про дохід і середню заробітну плату.

Зарплата виплачується через касу підприємства або перераховується на поточний рахунок співробітника. Форма виплати заробітної плати (готівкова, безготівкова) залежить від організаційних можливостей кожного з підприємств, з перевагою безготівкової форми виплат.

Виходячи з вищенаведеного фонд оплати праці представимо у табл. 1.

Таблиця 1 – Динаміка ФОП ТДВ «Новоіванівський цукровий завод»

Показники, тис.грн.	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення		Відхилення	
				абсол. (+; -)	віднос., %	абсол. (+; -)	віднос., %
Фонд оплати праці	13453,0	16827,2	22375,6	3374,2	125,08	5548,4	132,97
Фонд основної зарплати	8393,0	10498,7	14435,7	2105,7	125,09	3937,0	137,5
Фонд додаткової зарплати	5036,0	6328,5	7939,9	1292,5	125,67	1611,4	125,46
Інші заохочувальні і компенсаційні виплати	24,0	0,0	0,0	-24,0	0,0	0,0	0,0
Середньооблікова чисельність працівників	329	325	332	-4	98,78	7	102,15
Середньомісячна зарплата 1-го працівника	3407,55	4314,67	5616,37	907,12	126,62	1301,7	130,17

З аналітичної таблиці видно, що ФОП збільшився на 8922,6 тис.грн. в 2017 році в порівнянні з 2015 роком, спостерігаємо динаміку зростання фонду основної та фонду додаткової зарплати, що свідчить про зростання окладів, надбавок, доплат до тарифних ставок, а також винагород і премій працівникам.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (поточна редакція від 04.11.2018 р., підстава 2581-VIII). [Електронний ресурс] // – Режим доступу:

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

2. Закон України «Про колективні договори і угоди» № 3356-ХІІ (поточна редакція 01.01.2015 р., підстава 77-VІІІ). [Електронний ресурс] // – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>

3. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VІІ (поточна редакція від 11.10.2018 р., підстава 2542-VІІІ). [Електронний ресурс] // – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

АНТИКОРУПЦІЙНИЙ АУДИТ ЯК МЕХАНІЗМ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

Красавіна А. В., бакалавр, Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, м. Харків

Антикорупційний аудит являє собою комплекс процедур, правил і стандартів, завдяки яким можна виявити, протидіяти і викоринити корупцію в діяльності юридичних осіб. На жаль, в Україні антикорупційний аудит не має широкого застосування, оскільки в ЗУ Про запобігання корупції постійно відбуваються зміни.

Відносини, що виникають у сфері запобігання корупції, регулюються Конституцією України, міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, цим та іншими законами, а також прийнятими на їх виконання іншими нормативно-правовими актами [1].

Основним суб'єктом є не лише депутати, держані службовці й судді, а й Національне антикорупційне бюро України. НАБУ – правоохоронний орган з широкими силовими повноваженнями, на який покладається попередження, виявлення, припинення та розкриття корупційних злочинів. Утворене Президентом України 16 квітня 2015 року. Його обов'язками є: здійснення оперативно-розшукових заходів; здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених законом; вживання заходів щодо розшуку та арешту коштів та іншого майна, які можуть бути предметом конфіскації; проведення перевірки на доброчесність осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; здійснення інформаційно-аналітичної роботи; звітування про свою діяльність та інформування суспільства про результати своєї роботи; тощо [3].

Контроль за діяльністю Національного бюро здійснюється Комітетом ВРУ з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією. Щороку проводиться незалежна оцінка (аудит) ефективності діяльності НАБУ. За 3 роки своєї роботи НАБУ має значні результати.

На рахунки держкомпаній завдяки діяльності НАБУ було повернуто 116 млн грн., запобігли розкраденню ще 583 млн грн. Загалом, на квітень 2017 розслідувано 320 справ, корупційний збиток від яких оцінюється у 85 млрд грн. Відомості про арешт майна, конфіскацію предметів та доходів від кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, та розпорядження ними [2]: